

El Principat de Catalunya: motor dels Països Catalans? (i 2)

per Pere Mayans (coordinador)

En el número 20 de LLENGUA NACIONAL vàrem oferir-vos tres articles que volíen fer conèixer allò que es feia per la llengua catalana al País Valencià, a les Illes Balears i Pitiüses i a l'Alguer. La nostra intenció era explicar que, malgrat el que es pugui pensar en el Principat de Catalunya, a la resta dels Països Catalans s'estan produint tot un seguit de fets altament esperançadors per al futur de la nostra llengua. Fins i tot, ja deixàvem entreveure que justament érem els habitants de la Catalunya estricta els qui havíem de començar a aprendre del que es feia a les altres regions catalanes.

Aquestes afirmacions, però, no impliquen que continuem creient que el Principat de Catalunya siguin precisament la regió dels Països Catalans on hi hagi una consciència lingüística més clara i, de retruc, una consciència nacional més desenvolupada. També és cert que el futur de la nostra comunitat lingüística passa, inevitablement, perquè el català tingui una situació de preponderància en aquesta regió, ja que és el centre del nostre espai lingüístic i cultural, i actua, per tant, com a model per a la resta de territoris. Només cal pensar, en aquest sentit, què poden opinar aquells algueresos, aquells nordcatalans, aquells valencians que diàriament lluiten per demostrar als seus conciutadans que el català és una llengua útil, en la qual es pot viure amb més o menys normalitat, quan arriben a Barcelona, la capital cultural, i veuen que s'hi pot residir perfectament sense saber ni un borrall de la nostra llengua, ja que el castellà és la llengua dominant.

Per tant, ens hem de preguntar què passa al Principat de Catalunya, ja que la feina que fan les altres regions pot quedar en el no-res si el centre de la comunitat lingüística no reacciona com cal i esdevé, de

nou, el motor dels Països Catalans. La realitat, però, és que, un cop superada una etapa més resistencial, com la que encara viuen a la Franja de Ponent, al País Valencià, a la Catalunya Nord o fins i tot a les Illes, la societat de la Catalunya estricta encara no ha sabut definir quin futur real vol per a la llengua catalana. En aquest sentit, el llibre de M.M. Aguilera i J.M. Romani *Actituds dels consumidors catalans davant de l'ús comercial del català* ens aporta unes dades prou significatives: el 56% dels enquestats pensa que la Generalitat dóna massa importància a la llengua catalana, en relació amb altres problemes que cal solucionar; però un 72,5% afirma que la normalització lingüística del català ha de ser un dels objectius importants de Catalunya; el 31,8% opina que, en relació amb la llengua, s'ha produït una marginació dels castellanoparlants, però, contràriament, el 77,2% creu que Catalunya és un exemple positiu de convivència de les dues llengües; mentre el 76,4% pensa que

Portada del llibre de M.M. Aguilera i J.M. Romani *Actituds dels consumidors catalans davant de l'ús comercial del català* (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1995). Una obra interessant per a saber què opinen els catalans del Principat sobre la seva llengua.

encara queda molt per fer en relació amb una major utilització de la llengua catalana, només el 39,9 defensa que, a Catalunya, l'únic idioma oficial ha de ser el català.

Les dades obtingudes per aquests dos tècnics de la Direcció General de Política Lingüística confirmen que no s'acaba de tenir clar quin ha de ser el paper de la llengua catalana en la nostra societat. Potser el problema és que ningú no ha definit clarament què vol dir normalització lingüística, un terme que no s'utilitza en cap més llengua i que va substituir el mot recatalanització, que durant la transició —i encara ara— no era políticament correcte. Així, si bé la majoria de la població pensa que cal avançar encara més pel que fa a l'ús del català, hi ha una part prou important que creu que s'ha anat massa enllà i que fins i tot hom margina els castellanoparlants. I, contràriament a allò que es diu, no sols aquest darrer grup coincideix amb la dreta espanyolista, sinó que hi ha sectors d'esquerra, alguns integrats en el PSC-PSOE i fins i tot a IC, que també pensen així (Josep M. Sala, Jesús Royo, Rosa M. Sardà, Xavier Sardà, Eugenio

Trias...). Tot plegat, forçosament ha de fer-nos reflexionar, ja que ens hi juguem el nostre futur com a comunitat lingüística.

Per tal d'il·lustrar aquestes afirmacions, en aquest número us oferim tres articles en els quals es comenten diversos aspectes de la situació de la llengua catalana al Principat de Catalunya. En el primer, el professor Jordi Sedó fa una reflexió a propòsit dels hàbits lingüístics dels catalanoparlants, uns hàbits que malauradament no afavoreixen l'ús del català, especialment en el cas de la nova immigració nocomunitària que arriba a Catalunya. En el segon dels articles, l'historiador i antropòleg Gustau Navarro i Barba comenta «l'amnèsia» de molts intel·lectuals i de molts polítics catalans que semblen oblidar la continuada i reiterada imposició de la llengua espanyola a la comunitat lingüística catalana. I, finalment, el professor de filologia catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona Albert Branchadell exposa l'oblit a què el Principat de Catalunya ha condemnat els catalanoparlants de les altres regions dels Països Catalans.

La segona immigració

per Jordi Sedó i Solé

Durant el *boom* immigratori que va patir Catalunya fins ben entrada la dècada dels setanta, certs indrets del país en van notar els efectes més que d'altres; d'aquí el desmesurat creixement d'algunes de les nostres ciutats, que han vist seriosament modificats els seus hàbits culturals, dels quals potser el més emblemàtic és el comportament lingüístic. Existeixen raons de tipus polític i sociològic que expliquen aquest fenomen: en primer lloc, el règim totalitari sota el qual es va produir el procés no facilitava en absolut la integració; ans al contrari, hi interferia amb intencions clarament dissuasives. A més, l'aculturització a què fórem sotmesos els autòctons, a còpia de proscriure l'ús públic i l'ensenyament de la

nostra llengua, fou també un element decisiu perquè aquesta anés perdent prestigi i, consegüentment, àmbits d'ús.

D'altra banda, les ciutats-dormitori que es crearen, on gairebé el 100% dels habitants eren immigrants, actuaven a tall de guetos i propiciaven un apartament que no afavoria gens l'intercanvi cultural i, si aquest es produïa, l'autòcton no dubtava a adaptar-se a la llengua forània a la més lleu insinuació o, fins i tot, de manera espontània i diguem-ne voluntària. Cal entendre, a més, que la immensa majoria dels foranis van venir a raure aquí per raons de subsistència i, vist el panorama, és comprensible que la integració lingüística no fos una qüestió prioritària per a ells.